

Република България
ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

РЕЗОЛЮЦИЯ

на ИСС

относно

**необходимост от ускоряване на процеса по приемане на
България в Евроната**

(разработена по собствена инициатива)

София

февруари 2025 г.

Икономическият и социален съвет (ИСС) включи в Плана за дейността си за 2025 г. разработването и приемането на Резолюция на ИСС относно необходимост от ускоряване на процеса по присъединяването на България в Евроната.

Разработването на резолюцията бе определено на Председателския съвет с докладчици заместник-председателите на ИСС – Милена Ангелова от група I, Пламен Димитров от група II и Богомил Николов от група III и външни експерти Добрин Иванов и Петър Мишев. Председателският съвет разработи и одобри проект на Резолюция на ИСС относно необходимост от ускоряване на процеса по приемане на България в Евроната, който внесе на заседание на Пленарна сесия.

На своята пленарна сесия, проведена на 24.02.2025 г., Икономическият и социален съвет прие настоящата резолюция.

1. Икономическият и социален съвет твърдо подкрепя присъединяването на България към Евророната и призовава за неговото ускоряване. В тази връзка през месец декември 2024 г. ИСС излезе с Декларация относно присъединяването на България към Евророната, в която призова българските власти „в най-кратки срокове да се подготвят да изпълнят решението на Народното събрание и след покриване на критерия за ценова стабилност, в двуседмичен срок от изпълнението, да изискат извънредни доклади за конвергенция от Европейската комисия (ЕК) и Европейската централна банка (ЕЦБ)“¹. ИСС работи системно в подкрепа на този процес още от 2017 г., като изготви и прие редица актове².
2. Като отговорен изразител на интересите на българските социални партньори и организираното гражданско общество, ИСС подчертава безспорните ползи от приемането на България в Евророната, включително ускорена конвергенция на всички икономически индикатори на всяка държава в периода след нейното присъединяване, както и свързани с:
 - 2.1. По-висок реален ръст на доходите на работещите и създаване на условия за подобряване на бизнес средата. Това създава предпоставки за увеличаване на икономическата активност на бизнеса, подобряване на финансовите резултати и повишаване на скоростта на обръщение на паричните потоци в страната. Добър пример в тази посока са трите балтийски републики Литва, Латвия и Естония. Те имат сходна структура на икономиката с България и сходни парични системи. Там се наблюдават ръстове на заплатите от 80% до 120% за период от 6-7 години след присъединяването им към Евророната.
 - 2.2. Ниски дългосрочни лихвени проценти - членството в Евророната ще доведе до понижаване на лихвените проценти по кредитите за бизнеса и домакинствата. Това ще стимулира инвестициите и потреблението и оттам - икономическия растеж.

¹ https://esc.bg/wp-content/uploads/2024/12/%D0%98%D0%A1%D0%A1_4_073_2024.pdf

² Становище “Ускоряване на подготовката за присъединяване на Република България към Евророната” – прието 2017 г.

Анализ Въздействие на присъединяването на България към евророната върху икономическото развитие, инфлацията и доходите в страната – приет 2022 г.

Резолюция на ИСС относно членството на България в Евророната – приета 2023 г.

Резолюция на ИСС относно присъединяването на България към Евророната – приета 2024 г.

Декларация на ИСС относно присъединяването на България към Евророната – приета 2024 г.

- 2.3. Елиминиране на транзакционните разходи (евро-лев). Премахването на разходите за обмяна на валута между лев и евро ще улесни търговията с другите държави от Еврозоната, а също и международните плащания в нейните рамки, като ги направи по-бързи и по-евтини. Натрупаните статистически данни на вече присъединили се към единната валута държави показват, че спестените средства на национално ниво възлизат на 0,5% от БВП на съответната страна. В случая на България, при прогнозен БВП за настоящата година от над 200 млрд. лева – става въпрос за намаление на транзакционните разходи на национално ниво с над 1 млрд. лева годишно.
- 2.4. Намаляване на валутния риск за бизнеса, което ще позволи на компаниите да планират по-дългосрочно и да инвестират с по-голяма увереност.
- 2.5. Повишаване на кредитния рейтинг на България, подобряване на фискалната дисциплина и достъп до по-евтино финансиране за държавата. По-високият кредитен рейтинг ще позволи на държавата и банковия сектор да привличат ресурс при по-изгодни условия и възможност за емитиране на държавни облигации в евро при по-ниски лихвени нива. По този начин ще се намалят разходите по обслужване на държавния дълг.
- 2.6. Спазване на фискална дисциплина. Членството в еврозоната създава предпоставки за по-отговорно управление на публичните финанси.
- 2.7. Повишаване на инвестиционния рейтинг и инвестиционната активност, подобряване на бизнес средата и конкурентоспособността. Приемането на еврото е белег за икономическа стабилност и зрялост, предпоставка за увеличаване на вътрешните и преките чуждестранни инвестиции.
- 2.8. Стимули за българските компании да повишат своята ефективност и иновативност. Това ще доведе до по-висока производителност и по-добро позициониране на международните пазари.
- 2.9. Подобен достъп до финансиране на научни изследвания и иновации и развитие на високотехнологични сектори в България. По този начин ще се стимулира икономическия растеж и ще се увеличи създаването на качествени работни места.
- 2.10. Намаляване на сивата икономика и подобряване на данъчната събираемост. Това ще доведе до подобряване на бизнес средата и увеличаване на приходите в държавния бюджет.

- 2.11. По-лесен достъп до финансиране за големи енергийни проекти, което ще допринесе за диверсификация на енергийните източници и повишаване на енергийната ефективност.
- 2.12. Участие на България при вземането на решения в Евророната и повишаване на политическото влияние в ЕС. По този начин страната ни ще има по-голямо влияние върху икономическата политика на Съюза и съответно възможност за защита на националните интереси на по-високо ниво. Членството в Евророната ще засили гласа на България в европейските институции, като даде възможност за по-добра защита на националните интереси в различни области на политиката.
- 2.13. Подобряване на финансовата стабилност и механизъм за превенция срещу кризи, поради:
- Достъп до финансова подкрепа от Европейския механизъм за стабилност;
 - Продължаване на стабилната парична политика, но с по-голяма гъвкавост;
 - Достъп до ликвидност от Европейската централна банка в кризисни ситуации;
 - По-добра координация на икономическите политики с другите страни от Евророната;
 - Достъп до по-големи ликвидни пазари и по-стабилна банкова система;
 - Намаляване на риска от валутни кризи;
 - По-голяма стабилност на финансовите пазари.
- 2.14. Стабилизиране на инфлацията и повишена ценова прозрачност. Присъединяването към Евророната ще помогне за поддържане на по-ниски и стабилни ценови равнища, така че да бъде защитена по-добре покупателната способност на гражданите и ще създаде по-предвидима среда за бизнеса. В рамките на Евророната цените могат лесно да бъдат сравнявани, което води до засилване на конкуренцията и потенциално намаляване на цените.
- 2.15. Засилване на международната търговия и увеличаване на туристическия поток. Използването на единна валута – евро улеснява търговията с други страни от Евророната, което насърчава износа и икономическия растеж, включително като улеснява пътуванията за туристи от Евророната и премахва валутни разлики при обмяна на евро.
- 2.16. Подобряване на качеството на живот и намаляване на доходните неравенства. Стабилната валута и икономическият растеж могат да доведат до повишаване на стандарта на живот, включително по-добри възможности за образование, здравеопазване и социални услуги.

- 2.17. Повишаване на финансовата грамотност сред населението. Това ще доведе до по-добро управление на личните финанси и по-информирани инвестиционни решения.
- 2.18. Улесняване на трансграничната мобилност на работна сила, включително поради по-лесно сравняване на заплати и разходи за живот между различните страни в Евроната. Това ще доведе до по-добро съответствие между търсенето и предлагането на труд.
3. ИСС категорично заклеява провокациите и зачестилите вандалски актове и прояви на омраза, като случилите се на 22.02.2025 г.
4. В условията на технологичен прогрес и развитието на социалните мрежи като основен източник на комуникация, дезинформацията става ключов елемент за манипулиране на общественото мнение. ИСС с дълбока загриженост продължава да проследява организирани дезинформационни мероприятия за преекспониране на потенциално неблагоприятни последици от влизане в еврозоната, които протичат в социалните мрежи с пълна сила. ИСС оценява положително, че най-накрая информационният сайт към Министерство на финансите - <https://еврото.бг>, чиято функция е да предоставя на българските граждани пълна информация за еврото, е активен.
5. ИСС настоява държавните институции и информационни канали да се противопоставят категорично и организирано на водената дезинформационна кампания, като не допускат българското общество да бъде умишлено стресирано и въвеждано в заблуждение относно несъществуващи опасности за стандарта на живот в резултат на въвеждане на еврото. Особено уязвими в това отношение са групите с по-ниски доходи, които споделят страховете, внушавани им по всички възможни начини, включително чрез листовки на улицата. В този контекст ИСС предупреждава, че единствено ако бизнесът и обществото са добре запознати с процеса, можем да осигурим плавен преход към единната европейска валута. В тази връзка ИСС очаква по-голяма активност от страна на всички ангажирани с информационната кампания институции, за да се гарантира:

- Пълна прозрачност относно процеса на присъединяване към еврозоната и свързаните с това ползи и предизвикателства;
 - Подробно разясняване на практическите аспекти от въвеждането на еврото, включително промените в ценообразуването, сметките, заплатите и пенсиите;
 - Ефективна комуникация относно стъпките, които предстои да бъдат предприети, и как гражданите и бизнесът могат да се подготвят;
 - Своевременно информиране за напредъка по изпълнението на критериите за членство и крайната дата за въвеждане на еврото.
6. ИСС счита, че страховете на хората от повишаване на инфлацията в резултат на въвеждане на еврото, не се оправдани. Напротив - тези страхове са обект на агресивна дезинформационна кампания, която често не е подкрепена с необходимите доказателства и аргументи. Ефектът върху общата инфлация е от порядъка на 0,1% до 0,3% според достъпните проучвания. В краткосрочен период (до шест месеца) по-осезаем ефект върху инфлацията би имало единствено вследствие на потенциални опити за спекула с цените на отделни стоки или услуги, чието търсене е нееластично спрямо изменението на цената поради специфичния характер на съответната стока или услуга. Ролята на контролните органи за предприемане на навременни и адекватни мерки е от ключово значение.
7. В тази връзка ИСС обръща внимание, че Съветът на ЕС фиксира курса, по който еврото заменя валутата на държавата членка и взема това решение на основата на предложението от Комисията и след консултации с Европейската централна банка. Решението се взема от държавите-членки от еврозоната и държавата, която въвежда еврото, посредством гласуване с единодушие. На 27.10.2022 г., Народното събрание на Република България прие "Решение във връзка с приемането на еврото в Република България" (Обнародвано в ДВ, брой 87 / 2022 г.). В т. 3 от решението е посочено, че "Република България приема еврото при запазване на официалния валутен курс на лева към еврото, равен на централния курс от 1,95583 лева за 1 евро." Не е възможно европейска институция да наложи силово на България валутния курс при членство в еврозоната.

8. ИСС отчита, че еврозоната обхваща 20 държави, в които живеят 347 милиона души и още 175 милиона живеят в страни и територии, чиито валути са фиксирани към еврото. Еврото е втората най-използвана валута в света.
9. Като отчита и оценява, че целта на Маастрихтските критерии за членство в Еврозоната е да не влезе в паричния съюз държава с неустойчива и нестабилна икономика, която да постави в риск стабилността на европейската валута, ИСС подчертава, че България няма да привнесе нестабилност в еврозоната. Припомня, че България е страната извън еврозоната (освен Швеция), която устойчиво най-често покрива критериите. Като отчита резултатите от изслушването на Министъра на финансите пред еврогрупата на 17.02.2025 г. и прогнозния дефицит за периода 2025-2028 г. е в рамките от 2,2-3,0% от БВП с низходяща тенденция. Призовава българските политици да се ангажират активно в преговори със съответните отговорни на европейско равнище структури, с цел ускоряване на процеса по приемане на България в Еврозоната на основа на постигнатите показатели.
10. ИСС с удовлетворение посреща огласените на 24 февруари 2025 г. окончателни и официални данни на Евростат за хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ) за януари 2025 г., които показват че България изпълнява критерия за ценова стабилност.
11. ИСС настоява Българското правителство да изпълни решенията на Народното събрание и незабавно да поиска извънреден конвергентен доклад от Европейската централна банка (ЕЦБ) и от Европейската комисия (ЕК) до края на месец февруари 2025 г. и счита, че настоящият момент е благоприятен за това. Препоръчва на компетентните институции да подготвят убедителна аргументация относно специфичните обстоятелства, които биха могли да повлияят на изчисляването на критерия за ценова стабилност, с цел постигане на положителна оценка в конвергентния доклад, и да се ангажират в преговори за тяхното разясняване.
12. ИСС подчертава, че България е постигнала висока степен на готовност за въвеждане на еврото:

- Направени са всички необходими нормативни изменения, осигуряващи пълно правно съответствие с изискванията на Еврозоната, в т.ч. приетият през месец август 2024 г. „Закон за въвеждане на еврото в Република България“;
- Банковият сектор е инвестирал значителни средства в системи и механизми за въвеждане на еврото;
- Публичната администрация е подготвена за прехода към единната европейска валута;
- Голяма част от търговските обекти в страната са подготвили своите софтуери към преминаването към единната европейска валута, като съответните разплащателни документи се представят едновременно в легова стойност и нейния еквивалент в евро. Това означава, че промяната в този сегмент на обществения живот се очаква да е плавна и безпроблемна.

13. ИСС изразява загриженост, че забавяне на процеса по въвеждане на еврото може да доведе до засилване на скептицизма и дезинформацията относно ползите за България от членството в Еврозоната.

14. ИСС подчертава, че решението дали дадена страна от Европейския съюз да стане част от Еврозоната е на първо място политическо. Разбира се, покриването на формалните и неформалните критерии е необходима предпоставка за членството, но практиката показва, че не е единствена. Пример в тази посока е и последната присъединила се страна към паричния съюз на Европа, а именно Хърватия, която стана част от Еврозоната, без да покрива всички извиквания. В тази връзка ИСС изразява увереност (особено като се отчете, че страната ни има вече редовно правителство), че задължителната стъпка – България да подаде искане за извънреден конвергентен доклад към ЕК – би се увенчала с положителен резултат.

15. С настоящия си документ ИСС отново потвърждава позицията си, че България трябва да стане пълноправен член на Еврозоната от 01.01.2026 г. Всяко допълнително забавяне „би било негативен сценарий за икономическото развитие, както за бизнеса в България, така и за работещите и гражданското общество в страната ни“³.

³ https://esc.bg/wp-content/uploads/2024/12/ИСС_4_073_2024.pdf

Представените в рамките на настоящата Резолюция ползи от присъединяването на нашата държава към единната парична система на Общността са практическите инструменти за реализирането на реалната конвергенция на доходите на българските граждани.

/п/

Зорница Русинова

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ